

ננו שבתאי ברית בין הכדלים³ מונודרמה

נורית: (אור עולה על נורית, היושבת במרכז חדר הפוך עמוס חפצים ישנים. פניה רכונות מעל מאפרה ענקית, מלאה עד גדותיה בדלים כבויים. מחטטת בדלים, לוקחת אחד. מעמידה פנים כמעשנת. לקהל) פעם עישנתי באמת... אמרתי לאבא שאני רוצה לנסות עם הפומית, סיגריה לא דולקת, והוא אמר: "רק אם תבטיחי לי שאף פעם לא תעשני!" אז הבטחתי. ולקחתי שאיפה מהלא-דולקת. (היא "מעשנת" בהנאה) שאלתי אותו אם הוא יבוא להופעה של הבלט, של סוף השנה, והוא אמר, "נראה... תלוי מתי..." אמרתי לו שזה בסוף השנה והוא אמר שהוא לא מבטיח ושאני יכולה לרקוד לו בבית. — "זה לא אותו דבר! עם האורות, והטוטואים. הקבוצה שלי עושה את 'ריקוד הסוכריות'." זה הסיפור של הנזל וגרטל, אבל בארץ קוראים לזה "עמי ותמי"... פחות יפה... אבל בכל מקרה, אנחנו רוקדות את ריקוד הסוכריות, זה אחרי שהם ברחו מהבית והם מגיעים לבקתה של המכשפה, שכולה עשויה משוקולד ומצופה ממתקים וסוכריות. יש לנו טוטואים מכל הצבעים: ורוד ולבן וצהוב ותכלת, וירוק בהיר, מנטה כזה, ואני עושה בסולו שלי שלוש פירואטים ברצף! כלומר — שלושה! שלושה... אבל אבא אמר שהוא בכלל לא אוהב אור חזק של פנסים, ומחיאיות כפיים, ואנשים, ואני יכולה לעשות לו את הפירואטים כאן. (בשינוי טון – אכזבה, כועסת) לקחתי שכטה אמיתית מהסיגריה. אבא התפרץ עלי: "אל תנסי אפילו!" — (בבהלה) "זה היה רק בצחוק"... "זה לא מצחיק אותי!" — אז למה אתה מעשן?... — "כי לי זה כן בריא". — "איך זה יכול להיות — משהו אחד שלא בריא לכולם בריא לך?" אז הוא אמר שזה בגלל ה"מוותים" של יום כיפור.

אמא הסכימה שאני אבוא אליו ביום כיפור. זה אני שמעתי. היא הסכימה. היא אמרה לאבנר: מה, עדיף ביום רגיל, שתידרס לי? והיא הבטיחה לי. "אלוהים אדירים, רעיה, היא מבלה איתו יומיים בשבוע, מה, זה לא מספיק?" "אבל הבטחתי". "יופי, אז הבטחתי! חשבנו קצת, עכשיו את תתחרטי!" אמא אמרה לו: "אבנר, אני אמרתי לה בפירוש שכשהיא תהיה בת שתיים-עשרה היא תוכל לבלות איתו יום שלם ולישון אצלו!" "בחיי, רעיה, הרי זה אבסורד מוחלט, לשלוח אליו את הילדה דווקא ביום כיפור. הוא שומע את הצפירה, חוטף פתאום התקפת זעם, מתחיל לקרוע ולשבור דברים!".... טיפש אבנר... אין בכלל צפירה ביום כיפור. ואמא אמרה לו. היא אמרה לו שבכלל אין צפירה ביום כיפור, וחזן מזה — אבא לא זורק דברים יותר... הוא לא שובר... הוא לא צועק, הוא לא קורע...

הנה — לא קרועות. אבא ואמא. כאן מחייכים. כאן מתנשקים וכאן רציניים. שאלתי את אבא ממתני זה, והוא אמר: "זה מהתקופה לפני שנהרגתי."

And open a little window, plié, plié! And open a little window, and grand plié!
(מחזיקה שפופרת טלפון, בקולה של ג'יזל): "הלו ארוני, מסייה, כאן ג'יזל מדברת, ג'יזל, ג'יזל, המורה של נורית לבלט! אני מטלפנת רק לשאול היכן נורית היום? וי, היא לא הגיעה!"

³ בימיו: ננו שבתאי, משחק: רינת יונה גליקו, מוזיקה: שפי ישי, עיצוב במה: מיקי בן כנען, תאורה: חני ורדי.

זה מדידה של תלבושות! זה לא שיעור רגיל היום! זה מדידה של תלבושות לפני ההופעה!
ואין דבר כזה לא להגיע למדידה של תלבושות לפני ההופעה!... מה? אצל אבא שלה? אה...
אתה לא אבא שלה? מוזר, מוזר מאוד... (סוגרת את השפופרת, טדין במבטא) איזה בני אדם
מוזרים... merde."

אבא שכח להביא אותי לבלט... ואני שכחתי שזה מדידות... אבנר טלפן אבל אבא ניתק את
כל הטלפונים, כרגיל... ואני שכחתי לחבר... אבא בלע את כל הכדורים שלו עם הקפה, ואמר
שהוא שוכב קצת... "כמה זמן?" "עשרים דקות..." "אוף, אבא..." "מה?" "...כשאני אהיה כאן
כל היום, ביום כיפור... אז אני גם אצום יום שלם..." "חוץ מסיגריות..." "אבא! לא! אני!
אני גם אצום איתך כל היום?" "כן...למה לא..." "אוף... אבא... אבל מה יהיה אם אני אהיה
רעבה..." "נרדם."

הכדורים... אבא מרשה לי לסדר אותם בכל מיני סידורים ואחר כך להחזיר. (היא מסדרת
אותם לפי הצבע) לימון... חלב... תות... מנטה... אני אוהבת לסדר את הכדורים... אני אוהבת
לחבר את כל הטלפונים. והכי אני אוהבת לרוקן את המאפרות... הן מתמלאות כל כך מהר,
כשאבא ער... (היא עוברת בחדר, מרוקנת מאפרות)

אמא הסכימה שאני אבוא אליו ביום כיפור. את זה אני שמעתי. היא הסכימה... והיא בכתה...
אז מה... אז מה אם הוא שכח לקחת אותי לבלט... הוא לא עשה את זה בכוונה... נכון. אפילו
פעם אחרונה שהוא היה בהתקפה ממש קשה והוא הרס הכול, וגם קרע את התמונות – אפילו
אז הוא לא הרס את המודל:

הנה, יש כאן דשאים, אגם, ברכה עם מזרקה וברווזים, שבילים... לאורך השבילים מסודרים
עצי פרי קטנים ונחמדים, וכל אחד יכול לקטוף ולאכול, אם הוא רעב. ובאגם יש מים נקיים
שאפשר לשתות. ומסביבו הרבה פרחים פורחים. הברווזים שוחים להם בנחת, והאנשים יכולים
לנוח בדשא או לשחק עם הכלבים שלהם... וכאן, לילדים, יש מתקנים מעץ, וספסלים, למי
שרוצה לקרוא ספר, או מי שסתם הלך הרבה והתעייף... (בהתפעלות) תראו את האנשים
הקטנטנים האלה! איך אבא עשה אותם! ואת הברווזים! כל כך קטנים וחמודים! רואים הכול
בריוק כמו פעם – אחרי שהוא תכנן אותו, בטכניון. אין טעם לנקות את האבק. גם לא צריך.
אבא אמר. רואים הכול, כמו פעם. בריוק. אנחנו מסתכלים עליו תמיד באור. שאלתי את אבא...
למה לא בנו את הגן באמת...? והוא אמר שהגן היה יותר מדי יפה... האנשים פחדו.

אה! אני עושה תרגילי גמישות. אני עושה כל יום. כדי להתגמש. שוכבים על הרצפה
ומפשקים רגליים על הקיר. (מדגימה) את מצמידה את עצמך הכי קרוב לקיר שאת יכולה,
ככה, ממש צמוד, ואז את מפשקת את הרגליים, ככה, וזה התרגיל הכי משפיע, כל יום הרגליים
נופלות קצת יותר... גיזל לימדה אותנו, התרגיל הזה הכי משפיע לגמישות... בגלל כוח
המשיכה. כל יום את שוכבת ככה עשר דקות... ומסמנת בעיפרון על הקיר... לפי הסימנים את
יודעת את ההתקדמות שלך... כל יום... אמא לא כעסה שסימנתי על הקיר... שאלתי אותה...
ו... שאלתי אותה מה החברים של אבא עשו לה... כשאמא התחתנה עם אבנר... כי היא בכתה,
אז בשיחה על יום כיפור... אז היא אמרה שלא, שלא עשו לה שום דבר, אבל שלא הבינו.
לא הבינו למה היא עזבה את נוח ומיד התחתנה עם אבנר. הם לא ידעו שנוח, אבא, לא רצה
להיות עם אמא. ובכלל, זה לא היה מיד. הם חשבו שאמא לא בסדר, שהיא עזבה אותו כי הוא
התאשפז. אבל עברו שלוש שנים ואבא לא רצה בכלל לראות את אמא... הוא ראה אותה אבל
הוא לא דיבר. הוא לא היה אותו דבר. הוא לא היה אותו אדם שאמא התחתנה איתו... הוא לא

רצה כבר כלום... אבנר יודע. הוא היה העורך דין של אמא כשהם התגרשו, והוא ידע שאבא לא דיבר. ולא רצה כבר כלום, ובגלל זה, אז, כשאבנר רצה להתחתן עם אמא היא הסכימה... שמעתי שאמא אמרה לו... היא אמרה לו ש... הוא לא דיבר. הוא לא דיבר עם אף אחד – לא עם החברים, ולא איתה... ופלא בכלל שהוא נפגש עם נורית... אבל אני יודעת שזה לא. זה לא פלא בכלל. בכלל לא פלא. לא. וזה היה מזמן. אבנר לא יודע... אבל אמא כן יודעת... והיא סתם אמרה... היא סתם אמרה... זה לא פלא בכלל...

הוא לוקח אותי לאכול גלידה. אנחנו מדברים... על התורה, על ברית בין הבתרים, שאלוהים כרת עם אברהם אבינו... על כל מה שאני לומדת בבית ספר, על... כל מיני דברים... אנחנו הולכים לגלידה הזאת, שלייד הבית שלו. אבא אמר לי לקחת כמה טעמים שמוכנים לתת לי, אז בחרתי בשלוש. כלומר – "שלושה", "שלושה", אבא מתקן לי את המספרים. "שלושה", לקחתי תות שדה... לימון כזה... צהוב... וגם לבן... וניל... או שירוק...? מנטה אולי... שכחתי לא חשוב... שאלתי את אבא אם צריך לשלם מיד, והוא אמר שמה פתאום, אנחנו לא גנבים או משהו, ונתתי לו לק, והוא אמר שזה מתוק מדי, אבל טעים... "טעים מדי"... (צחקת) אין דבר כזה "טעים מדי"... אבל אבא אומר שיש... ואז נכנסו לחנות איזה אנשים. החיילת היתה נורא שמנה, ואבא נורא אוהב לדבר עם חיילים תמיד, אז הוא אמר לה: "הצבא צועד על קיבתו, מה?" והיא היתה בלונדינית כזאת, והיה איתה חבר, עם מילקשייק שוקו והוא התעצבן. הוא התעצבן מאוד והוא אמר לאבא שיחזור על מה שהוא אמר, "אתה יכול לחזור על זה? אתה יכול לחזור על זה?" והחיילת השמנה אמרה "עזוב, עזוב אותו", והיא לחשה לו: "אתה לא רואה שהוא דפוק? הוא פסיכי..." "לא מעניין אותי! קרא לחברה שלי שמנה!"... "נו אסי, בוא נלך מכאן", "בטח נלך", העיף לאבא את הכוס קפה. "אני הולכת, אסי!" "כוס אמ־אמק ערס!" הפך את השולחן... הגלידה שלי התהפכה... והמוכר שאל את אבא: "זאת הבת שלך...?" אמרתי "כן", אבל הוא לא שמע, "כן, כן"... לקחתי את היד של אבא והלכנו. הכנתי לו בבית עוד קפה שחור... ניקיתי לי את החולצה... אבא עישן... ישבתי לידו... הוא לא שתה את הקפה... הוא רק עישן... ישבתי לידו... אמרתי... אבא... הוא לא ענה... אמרתי, אבא... תספר לי... אולי... אולי... על המלחמות...?

אבא לא ענה. הצעתי לו שנסתכל במודל. תמיד אבא לוקח ומחזיר אותו, אבל הוא לא ענה... נדמה לי שהוא הסכים. והתכוונתי לקחת אותו בזהירות־בוהירות, בעדינות־בעדינות... אבל יש כאן המון דברים... על הרצפה... כמעט כל הדברים כאן הם שבורים, אבל הוא לא מסכים לזרוק אותם אף פעם... וגם לדעתי צריך לשמור אותם. כי... הם ישנים. ועתיקים. ונדירים. כמו ה... בולים... וחלקים של מכשירים שהוא פירק... ומטבעות... וכל החפצים הישנים שאבא לפעמים מסביר עליהם... התמונות גם... והכי־הכי... זה המודל... לקחתי אותו בעצמי, כי אבא לא ענה... וניסיתי לפנות לי מסלול ברצפה, כי מרוב שהיא מלאה דברים אז בכלל אין רצפה... ונפלתי, והמודל נפל איתי, ואיש אחד גם התנתק מהמודל ונפל... ופחדתי נורא ואמרתי: "אבא, אני מצטערת, אבא..." אבל אבא רק אמר שבאמת זה לא נורא, ושפעם גם הוא נפל, ואת האיש הקטן הזה לפחות אפשר להדביק...

כמעט כל הדברים בבית הם שבורים. או קרועים. או גם שבורים וגם קרועים. וזה קרה בגלל ההתקפה...

בגלל זה אמא לא רוצה שאני אהיה איתו יום שלם. פתאום שמעתי צפצופים של מכונית למטה. וידעתי שזה הם. ראיתי שהם חיכו כבר המון

זמן ושכבר לילה. תמיד אמא יוצאת לבד. ועכשיו אבנר גם עמד שם. נשען על המכוננית. אמא שאלה איפה היינו. הם חיכו שם המון זמן ולא ראו שעלינו. ואמא אף פעם לא עולה. חשבתי שאבא לא אוהב את אבנר ושהוא בכלל לא יגיד לו כלום אבל הוא לחץ לו את היד חזק ואמר: "נעים מאוד, אני נוח." ואבנר שאל אותו "מה שלומך?" ואמר שהם נפגשו כבר פעם. אבל אבא לא ענה ורק מסר אותי והסתובב ללכת. תמיד לפני שאנחנו נפרדים אנחנו אומרים: "שבוע הבא? שבוע הבא!" ואני מנשקת את אבא בזקן שלו. וצוחקים ומנפנים שלום עד שכבר לא רואים אותו יותר. אני אוהבת את הריח של הזקן שלו. אבל אמא עצרה אותו... היא צעקה: "נוח!" ואבא נבהל. ואז היא אמרה בשקט, והיא הסתכלה קצת על המדרכה וקצת עליו... "החלטתי לבטל את יום כיפור... נורית עדיין לא מוכנה... ו... היא... ואנחנו לא יכולים להרשות שמשו... אני חושבת שאולי זה עוד מוקדם לזה... אולי נדחה את זה לזמן אחר..."

אחר כך נסענו במכוננית בשקט. אכלתי תפוח שמצאתי ליד הרגליים שלי. מתחת לכיסא של בן. אמא אמרה: "אוה, איזה סרחון, אמרתי לך כבר אלף פעמים – תפתחי לו את החלונות כשאת באה אליו. מחזיר לי כל פעם ילדה מעושנת!" פתחתי את החלון שלי וזרקתי את התפוח החוצה. רציתי לצעוק עליה שתעצור את האוטו. שאני רוצה לחזור אליו. שאני רוצה לגור איתו. איתו, ולא עם האבנר המסריח הזה! וכשאני באה אליו אף פעם אין לו התקפה! אפילו הוא אמר שכשאני אצלו אז אין סיכוי שתהיה לו התקפה. כי כשאני איתו הוא כמו לפני הכול, כמו בגן עדן! (נורית מציצה לכיוון החדר של נוח, מגלה שהוא לא התעורר. מאוכזבת. לוקחת כף גדולה של שוקולד למריחה ושמה בפה, בריכוז. אז היא פותחת את הפה שלה. שיניה מוכתמות, שחורות כמעט, היא עושה העוויה "מפחידה" – שוב, בחיקוי של המורה לבלט, ג'יזל): And open a little window, plié, plié, and open a little window and – grand jeté מפיח, נכון? אבא פוחד ממש, אני כמו מכשפה זקנה עם שיניים רקובות, אני באה אליו ככה בהפתעה, מאחורה, מתנפלת עליו, והוא מדגדג אותי: "שהנזל וגרטל ישרפו בתנור, עד שלא יישאר ממנה אוד מוצל מאש אחד!" – והיא תמות ותתכווץ כמו בדלי סיגריות במאפרה! כמו תפוח שאפו אותו יתר על המידה! כמו פיתה אש-תנור! כמו ג'וקים שמרססים בספריי צהוב רעיל! כמו נעלי בלט שנרקבו בהצפה של המרתף! כמו טוסט שרוף! כמו דגי בננה! כמו אחווי נכות! כמו פיצויים! כמו פסיכיאטרים! כמו כלבים! כמו תלתלים! כמו התכווצות שרירים! (נורית צוחקת לעצמה)

בלילה שמעתי אותם רבים. אמא אמרה שזאת טעות. לבטל את יום כיפור. אבנר אמר שנמאס לו מהיחס הזה כבר. ואמא אמרה: "מה יש לך נגדו?" אבנר אמר שאין לו כלום. שלה יש. שהיא מתנהגת אליו כאילו היא חייבת לו משהו. כאילו הוא קרוש. ואמא אמרה שהיא באמת חייבת לו. אבנר אמר שנוח לא חולה בגללה. וגם לא בגלל המלחמה. שהמחלה היתה יוצאת בכל מקרה. ושזה רק מזל שהיא יצאה ביום כיפור. ככה לפחות יש לו אחוים. "לבעל שלך..." אמא אמרה: "אבנר, תפסיק, אתה הבעל שלי." אבל אבנר לא נרגע וצעק עליה שנראה לו שהיא זאת שלא מבינה שהוא הבעל שלה, ושתפסיק כבר להרגיש רגשות אשמה על זה שהיא עזבה אותו ולא נשארה לטפל בו. אמא לא הבינה למה הוא אמר את זה. הרי הוא יודע שנוח לא רצה שהיא תישאר לטפל בו. הוא לא רצה לדבר עם אף אחד. וגם לא איתה... והיא התחילה לבכות ואבנר ריחם עליה וסלח לה, ואמר לה: "גיבורה... גיבורה שלי..."

ובבוקר הם קראו לי למטבח. ואמא אמרה שהם רוצים לתת לי משהו מיוחד. ואבנר חזר עם חבילה צבעונית. ואמר לי לקרוע. ואמא שאלה אם אני רוצה שהיא תפתח. ובן התחיל

רוב השעונים כאן נעצרו... אבל האורלוגין עובד... (מרימה אותו) הוא קצת שבור... אבל הוא עוד עובד... תכף אבא יקום... ונסתכל ביחד בתמונות... ובמודל...
בלילה שלפני היום... לפני יום כיפור, אז אמא ואבנר הלכו... ונשארתי לבד עם בן. אמא אמרה שאין סיכוי בכלל שהוא יתעורר, כי הוא היה כזה גמור. אבל הוא התעורר. והוא בכה נורא. צרח! (נורית מדגימה, כאילו גם כדי להעיר את אביה הישן. היא אוחזת בתיק שלה, מכסה אותו בשמיכת צמר בלוויה, כאילו הוא התינוק בן, מערסלת אותו תוך כדי שהיא מנסה להרגיע אותו) ההההה!!! ההההה!!! בן, לא לבכות, בן, אמא ואבנר יחזרו מהר... הם רק הלכו לחברים... לעורכי דין... לאברהם ורותי... אם לא תפסיק לבכות, בן, אברהם יאכל אותך – קום! הההה! בן, בן, תשמע סיפור... פעם היה איש אחד, חמוד-חמוד, כמו בן, אבל זקן... קראו לו אברהם! והוא היה אבינו, אברהם אבינו, אבא של כוולום!... הההה! הההה! די, אל תבכה, הנה, אז שיר – (שרה) כשנמות יקברו אותנו ביקבי ראשון לציון..... הההה! הההה! נה נה נה נה נה נה נה, ילדי הוא גיבור וחזק, ילדי לא יבכה אף פעעעם, כמו פתי קטן... הההה! פרח נתתי לנורית, קטן ויפה וכחול, תפוח נתתי לנורית נתתי הכול! (מניחה את התיק "בן" על הספה) ... בטעות! בטעות שפכתי את כל הדיו על כל המסמכים של אבנר... שמתתי רגע את בן על השולחן, ביד אחת, כי ניסיתי לטלפן לאמא, לטלפון של העורכי דין האלה שהם הלכו לאכול אצלם, אבל אז הרגל של בן פגעה בדיו, והכול התלכלך ונשפך... וניסיתי כבר לטלפן אפילו לאבא, אבל ידעתי שהוא לא יענה לי, כי הוא אף פעם לא עונה, כי הטלפונים שלו תמיד מנותקים, ואני לא שם, כדי להחזיר אותם לשקע שלהם, ולכן הוא לא יכול לשמוע אותי, גם אם אני אצעק ואבכה הכי חזק בעולם, כי הוא גר כל כך רחוק, והוא לא ישמע אותי אף פעם, אפילו אם אני אמות, אפילו אם אצלצל אלף שנה... והתחלתי לבכות ביחד עם בן... ושנינו שכבנו על הרצפה ובכינו ובכינו... (היא והתיק "בן" כאילו נרדמים)

ובלילה הם חזרו... וידעתי שאבנר תכף יכעס, שהרסתי לו את כל המסמכים של החוזים שלו... ואז עברתי לחדר שלי, והם לקחו איתם את בן, וסגרו את הדלת, ואני לא נרדמתי... (נורית, כמו מתעוררת)

לפנות בוקר הלכתי למקרר ולקחתי דברים לתוך הסל של הפיקניק. דברים שאבא אוהב, כמו הפשטידת בצל של אמא. ופירות. ושוקולד. וחלב. וקופסאות שימורים. ופנס. ומים. וראיתי שכולם עוד ישנים. ופתחתי את הדלת בשקט. ולא נעלתי, כי לא היה לי מפתח. אבל סגרת אותה. בשקט בשקט. בעדינות בעדינות. בזהירות. ונסעתי בסקטים כל הדרך לבית של אבא. וצלצלתי בפעמון. והוא עוד לא פתח. אז דפקתי חזק-חזק, ושמתתי את התיק בצד. והתיישבתי על המדרגות. ובסוף אבא פתח. והוא אמר: "אה... באת בסוף...?" ואמרתי שהבאתי אוכל. ואבא אמר יופי, ושזה עדיין שחר. שאלתי אותו אם הוא עייף. והוא אמר: "כן, מותק, לא ידעתי שבסוף תבואי..." ואמרתי לו שאני לא אפריע, ושאני אספר לו סיפור, כי הוא אוהב סיפורים של התנ"ך, לפעמים, אז אני אספר לו על הברית שאלוהים כרת עם אברהם ועם בני ישראל: "הברית בין הבתרים". אבא צחק ואמר לי שהיום הדבר היחיד שהוא מסוגל אליו זה לעשות לו "ברית בין הבתרים", זאת אומרת, אין לו כוח בכלל לקום, הוא יכול רק לשכב לו ככה, על המיטה או על הספה ולעשן. אז רציתי שהוא ישכב על הספה, ואני אהיה לידו, ואסתכל לבדי על הדברים, אבל הוא חזר למיטה שלו וזהו... כנראה שהוא לא יתעורר בקרוב כל כך...

הוא אמר לנסות להעיר אותו עוד שלושת רבעי שעה, אבל נראה לי שזה כבר עבר מזמן,
ואולי הוא בכלל לא יקום... היום...
(נורית מוציאה שוב את קופסת הכדורים. היא מסדרת אותם על השולחן. אחר כך היא
שמה בפיה כדור כדור – ארבעה כדורים – ובולעת אותם תוך כדי שהיא מדברת, עם הקפה
השחור)
לבן, וניל... זה לשינה... ונגד חרדות... ורוד... ונגד מחשבות... צהוב... ומנטה, ירקרק,
שכחתי בשביל מה... אני גם אירדם, כמו אבא... (פונה לספה) אני עייפה נורא...
(נורית שוכבת על הספה, מחבקת את התרמיל שלה, מתכנסת בתנוחה עוברית. האור
יורד)